

Izveštaj o Radu Radne grupe za pedijatrijsku kardiologiju

Radna Grupa Pedijatrijske Kardiologije je dio Udruženja kardiologa i angiologa BiH /UKBiH/ i kao takva je članica je Svjetskog i Evropskog udruženja kardiologa kao i Evropskog Udruženja Pedijatrijskih Kardiologa (AEPC).

Deluje pri UKBIH kroz **Sekciju Pedijatrijske kardiologije.**

Članovi Radne Grupe Pedijatrijske Kardiologije su: Prof.dr.Senka Dinarević Mr.dr.Zijo Begić, Prof.dr.Hidajeta Begić, Prim.dr.Tomica Božić, dr.Majda Smailagić, Prim. Dr.Jasminka Ibrahimović, Prim.dr.Fatima Begić, Mr.dr. Miroslav Elek, Mr.dr. Stevan Bajić Mr. dr. Kadić Almira, Dr. Ediba Hadžimujić, Doc.dr. Željko Rončević, Prim.Dr.Karahasan, Mr. Dr. Mirza Halimić, Dr Ružica Borović, Dr.Dario Đukić, Mr.dr.Snežana Simić-Perić, Prim.Dr. Enisa Čaluk, VMS Indira Poplata. Sekcija Pedijatrijske kardiologije od osnivanja, uz *eminentne članove*: Prof.dr. Ešref Sarajlić, Prof.dr. Hasna Kusturica-Mesihović, Doc.dr. Hadžo Čengić, Prim.dr. Vera Lojpur-Simić, Prim dr Rešad Terzić, aktivno doprinosi segmentu pedijatrijske kardiološke medicine u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti Radne Grupe Pedijatrijske kardiologije se odvijaju kroz **Udruženje kardiologa i angiologa BiH**, uz saradnju sa **Odborom za kardiovaskularnu patologiju Odjeljenja medicinskih nauka Bosne i Hercegovine**, kao i kroz **naučno istraživački i edukativni rad.**

Radna Grupa za Pedijatrijsku kardiologiju aktivno učestvovala u radu UKBiH kroz **Kongrese, Simpozije, radionice, seminare, javna predavanja.**

Dopis UKBiH 30.6.2022.

Ogledalo razvijenosti jedne zemlje očituje se u stupnju razvijenosti pedijatrijske kardiologije i kardiohirurgije.

Članovi Radne Grupe aktivno su učestvovali u *unapređenju pedijatrijske kardiologije* u Bosni i Hercegovini u skladu sa evropskim smjericama /AEPC/, aktivnim učešćem, edukacijama, uvođenjem novih dijagnostičko terapijskih metoda i algoritama liječenja pedijatrijske populacije, kao i uspostavljanju *dječije kardiohirurgije* u Bosni i Hercegovini, što je podrazumjevalo adekvatan prostor, operativne i kateterizacione sale, intenzivne i postintenzivne njege i terapije, savremenu opremu, stvaranja novog tima ljčnika, invazivnih i neinvazivnih kardiologa, neonatalnih i pedijatrijskih kardijalnih intenzivista. Kardiohirurški tretman se odvijao od strane kolega iz Austrije, Švedske, Slovenije, Njemačke i Amerike kao i lokalnog tima kardiohirurga. Svim pacijentima u BiH sa USA duktus zavisnim anomalijama od 1997. godine omogućena je terapije PGE, ehokardiografija, transezofagealna ehokardiografija, neonatalna i pedijatrijska intenzivna njega i terapija, Tilt table test /2009/, Ergometrija /2008/; 24-72 satni Holter krvnog pritiska /2006/; 24-72h Holter EKG /2003/; Balon Atrijalna Septostomija /2002/, srčana kateterizacija /od 1997/ uz strane timove, kao i postepena primjena savremenih dijagnostičko terapijskih protokola u cijeloj BiH, uz educiran ljčnički, kardiološki, anesteziološki, intenzivistički kao i sestrinski kadar. U periodu od 1997. do januara 2016. godine kardiohirurški je tretiran 883 pacijent, a srčana kateterizacije provedena kod 306 pacijenata, ukupno 1109 pacijenata iz Bosne i Hercegovine, od strane tima ljekara iz Austrije, Švedske, Slovenije, uz lokalni tim kardiohirurga. Liste čekanja u januaru 2016. godine za kardiohirurški zahvat, radiofrekventnu ablaciju i srčanu kateterizaciju: terapeutsku ili dijagnostičku, su bile svedene na minimum, imajući u vidu i periodične dolaske timova iz Austrije /osim tretmana Hipoplastičnog lijevog srca vršen u Beču/; Švedske; upućivanja u Italiju hladnih slučajevi; Tursku /transport iz BiH zbog Dg.Transpozicija velikih krvnih sudova+VSD, Dg.Transpozicija velikih krvnih sudova, Dg.Truncus arteriosus communis, Dg.

Arrhythmio cordis za Radiofrekventnu ablaciju nakon Elektrofiziološke studije/ dok se tretman većine urođenih srčanih anomalija vršio od strane lokalnog tima. U tom periodu, educiran i certificiran je **subspecijalistički kadar pedijatara kardiologa** u: Bihaću, Tuzli, Zenici, Mostaru, Banja Luci, Travniku i Sarajevu. **Savjetovalište za adulte i tinejdžere sa urođenim srčanim anomalijama** osnovano je 2013. pri Pedijatrijskoj klinici KCU Sarajevo kao i **Savjetovalište za preventivnu kardiologiju, Savjetovalište za sportsku medicinu. Udruženje roditelja djece sa urođenim srčanim anomalijama /USA/ „HRABRA SRCA“** osnovano je 2013.godine, kreirana je i web stranica uz plan pregleda i susreta djece, ljekara kardiologa, psihologa i medicinskih sestara. **Vodič za roditelje djece sa USA je dostupan od 2000. godine.** Vakcinisanje djece sa USA **Synagisom** u cilju prevencije respiratornog sincicijelnog virusa /RSV/ vrši se kontinuirano u Sarajevu, Zenici, Bihaću, Mostaru, Tuzli i Banja Luci. Upućena je 2015. godine inicijativa prema Federalnom ministarstvu zdravstva za sistemsko rješavanje **transplantacije srca** djece. Kontinuiran je plan **osvježenja kadrova** ljekara kardiologa, subspecijalista i medicinskih sestara u svih gradovima BiH. Uspostavljen je **Registar urođenih srčanih anomalija** prema EURO CARD-u, (2007.godine) koji je distribuiran u vidu CD članovima Sekcije. Podaci su pohranjeni u centralni kodeks BiH, uz obavezu prikazivanja na web stranici Udruženja pedijatara BiH.

Pedijatrijska kardiologija je uvijek bila srce pedijatrije, i zajedno sa pedijatrijskom hirurgijom učinila je moguć napredak drugih grana pedijatrije i direktno doprinjela smanjenju perinatalnog mortaliteta koji je jedan od glavnih indikatora razvoja jedne države. Stoga, se redovno evaluira rad i aktivnost Radne Grupe Pedijatrijske kardiologije uz strategiju organizovanja kardiološke službe na nivou BiH prema evropskim načelima i primjeni savremene kardiološke doktrine. Fokus ljeknika i zdravstvenog sistema ne treba biti usmjeren samo ka traženju boljeg i višeg standarda tretmana, već bi primarni cilj trebao biti istraživanje puteva prevencije bolesti. Pedijatrijska kardiologija u BiH je u intenzivnom progresu, uključujući dijagnostiku, tretman i praćenje pacijenata sa urođenim i stečenim srčanim anomalijama. Invazivna kardiologija, sa fetalnom i transezofagealnom, uz širenje kardiohirurškog operativnog spektra tretmana urođenih srčanih anomalija od strane lokalnog tima, predstavlja imperativ strategije u sljedećoj dekadi uz kontinuitet istraživanja u pedijatrijskoj kardiologiji.

U saradnji sa **Odborom za kardiovaskularnu patologiju ANU BiH, Članovi Radne Grupe za Pedijatrijsku kardiologiju UKBiH** učestvuju u obilježavanju **Svjetskog dana srca**, koji se održava 29. septembra svake godine, pri World Heart Organisation (**WHO**), organizovanjem Međunarodnih Simpozije u ANUBiH koji su rezultirali izdavanjem publikacija povodom ovog jubileja;

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/729>, i to:

1. Simpozij Ja radim sa srcem, ANUBiH, 2010. Knjiga sažetaka
2. Internacionalni simpozijum o Plućnoj arterijskoj hipertenziji, ANUBiH, 2011. Zbornik radova: Mesihović-Dinarević S, urednica. Internacionalni simpozijum o Plućnoj arterijskoj hipertenziji. Posebna izdanja CXXXIX. Odjeljenje medicinskih nauka knjiga 39. Sarajevo: ANUBiH; 2011.
3. Simpozij Riziko faktori za nastanak kardiovaskularnih bolesti, ANUBiH, 2011. Zbornik radova: Mesihović-Dinarević S, urednica. Riziko faktori za nastanak kardiovaskularnih bolesti. Posebna izdanja CXLI. Odjeljenje medicinskih nauka knjiga 40. Sarajevo: ANUBiH; 2011.
4. Simpozij Urođene srčane anomalije, ANUBiH, 2012. Knjiga sažetaka Zbornik radova: Mesihović-Dinarević S, urednica. Simpozij Urođene srčane anomalije. Posebna izdanja CL. Odjeljenje medicinskih nauka knjiga 42. Sarajevo: ANUBiH; 2012.
5. Međunarodna naučna konferencija Perspectives in Paediatric Cardiology, IUC Dubrovnik, 2012. Knjiga sažetaka Zbornik radova: Mesihović-Dinarević S, editor. International Scientific Conference Perspectives in Paediatric Cardiology. Special Editions CLI. Department of Medical Sciences 43. Sarajevo: ANUBiH; 2012.
6. Simpozij Poremećaji srčanog ritma kod djece, sportista i odraslih, ANUBiH, 2013. Knjiga sažetaka

7. Simpozij Stečene bolesti srca, ANUBiH, 2014. Knjiga sažetaka, Zbornik radova: Mesihović-Dinarević S, editor. Scientific Symposium Acquired Heart Diseases. Special Editions CLVIII. Department of Medical Sciences 45. Sarajevo: ANUBiH; 2014.
8. Međunarodni naučni simpozij Fetalna medicina: od Leonarda da Vincia do danas, Sarajevska Vijećnica, 2015. Knjiga sažetaka (radni materijal). Zbornik radova: Mesihović-Dinarević S, urednica. Međunarodni naučni simpozij Fetalna medicina: od Leonarda da Vincia do danas. Posebna izdanja CLIX. Odjeljenje medicinskih nauka knjiga 46. Sarajevo: ANUBiH; 2015.
9. Međunarodni simpozij Mitral Valve Diseases in Children and Adults, ANUBiH, 2016. Knjiga sažetaka, Zbornik radova: Mesihović-Dinarević S, editor. International Symposium Mitral Valve Diseases in Children and Adults. Special Editions CLXVIII. Department of Medical Sciences 49. Sarajevo: ANUBiH; 2017.
10. Simpozij Health management with special attention to cardiovascular diseases, ANUBiH, 2018. Knjiga sažetaka Zbornik radova: Mesihović-Dinarević S, editor. Symposium Health management with special attention to cardiovascular diseases. Special Editions CLXXVII. Department of Medical Sciences 52. Sarajevo: ANUBiH; 2018.
11. Simpozij s međunarodnim učešćem Heart and ..., ANUBiH, 2019. Knjiga sažetaka. Zbornik radova: Mesihović-Dinarević S, editor. Symposium with International Participation Heart and ..., Special Editions CLXXXI. Department of Medical Sciences 54. Sarajevo: ANUBiH; 2019.
12. Međunarodni naučni simpozij: Dijagnostika u kardiologiji, ANUBiH, 2020.
13. Međunarodni naučni simpozij: Urođene srčane bolesti kod odraslih (GUCH), ANUBiH, 2021. Knjiga sažetaka. Zbornik radova: Mesihović-Dinarević S, editor. International Scientific Symposium Diagnostics in Cardiology and Grown-Up Congenital Heart Disease (GUCH). Special Editions CXCIX. Department of Medical Sciences 60. Sarajevo: ANUBiH; 2021.
14. Public lectures: „Public health dimensions of CVD prevention and control“, Prof.dr. Ramić-Čatak 2022, Mater Sociomed. 2023; 35(2): 152-156. DOI:105455/msm.2023.354.152-156
15. Public lectures Prof. dr. Mirta Koželj, UKC Ljubljana, Slovenija: „Transition from adolescence to adulthood in congenital heart disease“, Mr.dr.sci Miroslav Elek, UKC Ljubljana, Slovenija „Possibilities of hypoplastic left heart syndrome treatment in children/; 2023 in press

[Odbor za KVP OMN ANU BiH /januar 2023/](#)

ANU PUBLICATIONS:

<https://publications.anubih.ba/>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/117>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/116>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/154>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/155>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/123>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/126>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/144>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/150>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/729>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/741>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/734>

<https://publications.anubih.ba/handle/123456789/726>

U svim gradovima u BiH, Članovi Radne Grupe u sklopu obilježavanja **Svjetskog dana srca**, organiziraju na trgovima, u isto vrijeme, druženje ljekara, medicinskih sestara, studenata medicine i učenika srednjih medicinskih škola sa građanima, mjerenje vrijednosti šećera u krvi, pulsa, saturacije kiseonikom, krvnog pritiska, uz zdravstveno prosvjećivanje o zdravom načinu života. **Članovi Radne Grupe Pedijatrijske Kardiologije** učestvuju i u **Projektima pri Odboru za kardiovaskularnu patologiju ANU BiH** i to:

1. Kardiovaskularne bolesti i oralno zdravlje
2. Značaj screeninga prekomjerne tjelesne mase/pretilosti kod predškolske djece u prevenciji prijevremenog kardiometaboličkog rizika
3. Pretilost i Periodontitis-Utjecaj ishrane na oralno i opšte zdravlje djece i adolescenata
4. Covid 19 u pedijatrijskoj i adultnoj populaciji-kardiovaskularni aspekt
5. Doedukacija ljekara primarne zdravstvene zaštite iz bazičnih pedijatrijskih znanja uključujući urgencije kardiologije i preventivne aktivnosti
6. Mediteranska ishrana i kardiovaskularne bolesti

Strategija *Svako dijete i mladi adolescent koji zahtjeva medicinski tretman treba isti da primi sa najvišim standardom tretmana, zdravstvene njege i zaštite od strane treniranih kompetentnih profesionalaca, liječnika i medicinskih sestara/tehničara na vrijeme, u adekvatnim uslovima primjenjujući principe dobre liječničke prakse.*

Misija Radne Grupe Pedijatrijske kardiologije:

- *detekcija riziko faktora za razvoj kardiovaskularnih bolesti,*
- *monitoring zdravstvenog stanja populacije,*
- *provođenje preventivnih mjera za nastanak kardiovaskularnih bolesti /promocija sporta i tjelesne aktivnosti, mjerenje krvnog pritiska, triglicerida, šećera u krvi, određivanja indeksa tjelesne mase, izračunavanje kardiovaskularnog rizika, procjena rizika za srčano krv ne bolesti, savjeti o prehrani/,*
- *uspostavljanje savremenih algoritama dijagnoze i tretmana kardiovaskularnih bolesti /urođenih i stečenih/ od koncepcije, djetinjstva, adolescencije i zrele dobi,*
- *zdravstveno prosvjećivanje,*
- *unapređenje naučnog znanja iz oblasti kardiovaskularne medicine.*
- *promocija preventivne kardiologije kroz edukacioni program: adekvatne ishrane od rođenja, u porodici, školi, životnom okruženju kao i putevima vođenja optimalnog života.*
- *monitoring i primjena novina u kardiovaskularnoj dijagnostičkoj medicini, pedijatrijskoj kardiohiruriji i dijagnostičko terapeutskoj srčanoj kateterizaciji, modalitetima ehokardiografije, fetalnoj ehokardiografiji, genetici, slikovnim tehnikama, MRI, CT, artificijelnoj inteligenciji, dijagnostici i terapiji poremećaja srčanog ritma kod djece i odraslih, urođenim srčanim anomalijama adolescenata, kardijalnim dijagnostičkim protokolima tokom COVID 19 infekcije, profesionalnoj promociji sistemskih intervencija, poboljšanjima zdravstvene njege u skladu sa vodičima u Evropskoj uniji.*
- *provođenje savremene zdravstvene politike, pisane medicinske misli u naučnim publikacijama i projektima*

Način rada Radne Grupe Pedijatrijske kardiologije:

- redovni sastanci,
- simpoziji,

- kongresi,
- radionice,
- edukacije.

Prof.dr.sci.med Senka Mesihović-Dinarević

Oktobar 2022.

Radnja grupa Pedijatrijske kardiologije učestvovala je u svim **Kongresima** kardiologa i angiologa **BiH** sa međunarodnim učešćem, kako u **organizaciji** Kongresa tako i u **Sesijama** Pedijatrijske kardiologije.

Na 9. Kongresu kardiologa i angiologa UKBiH sa međunarodnim učešćem koji se održao u Sarajevu od **13.-16.10.2022.** u Hotel Hillsu, na Sesiji Pedijatrijske kardiologije prezenitarano je 17 predavanja iz BiH kao i inostranstva koji su i publikovani u Knjizi Abstrakata Kongresa ISBN 978-9958-4-5; COBISS ID 512 48902 i to:

1. Senka Mesihović-Dinarević, Jasminka Prguda-Mujić, Timur Šečić: "Post-COVID-19 kod 70 djece iz Sarajeva- kardiovaskularni i imunološki aspekt"
2. Ediba Hadžimujić: "Long Covid i MISc"
3. Fatima Begić, Melita Vukalić Zornić: "Iskustvo u liječenje djece oboljele od multisistemskog inflamatornog sindroma (MISc), kardiološke manifestacije, na odjelu Pedijatrije KB dr. Irfan Ljubijankić Bihać"
4. Almira Kadić: "Poremećaji srčanog ritma i Covid infekcija u pedijatrijskoj populaciji-opcije tretmana"
5. Elek Miroslav: "Perkutana implantacija pulmonalne valvule"
6. Vladimir Jegdić: "Fetalna ehokardiografija u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar"
7. Kardašević Mediha, Dinarević Senka, Hadžić-Kečalović Azra: "Terapijski efekt Paracetamola u tretmanu perzistentnog ductus arteriosusa kod prematurusa: prikaz dva slučaja"
8. Lutvo Sporišević¹, Anes Jogunčić², Senka Mesihović-Dinarević³, Zoran Budimić⁴, Mirela Lisičić-Konaković¹, Aida Lokvančić-Bekto¹: "Mediteranski index kvalitete prehrane-mogući prediktor pretilosti kod predškolske djece /nastavak istraživanja/"
9. Senka Mesihović-Dinarević, Anes Jogunčić Grit Kristen Sarić, Liana Cambj-Sapunar, Davor Petrovic, Berislav Topić, Vjekoslav Krželj, Sanja Jurišić, Senad Saric, Lutvo Sporišević, Samir Prohic, Aida Ramić: "Prematuritet i kardiovaskularne bolesti-mogući novi riziko faktori"
10. Jasminka Ibrahimović: "Recidivirajući tumor u srcu - prikaz slučaja"
11. Zijo Begić, Hidajeta Begić, Senka Mesihović-Dinarević: "Aritmije djece"
12. Majda Smajilagić, dr Elma Smajlović: "Poremećaji srčanog ritma u dječijoj dobi-prikaz slučaja AV bloka II stupnja, tip Mobitz II"
13. Majda Smajilagić, ¹, Smajlagić M.², Karahasan M.²: "Gerbode ventricularni septalni defekt – rijetka kardijalna anomalija"
14. Mediha Kardašević¹, Fatima Begić², Rusmira Konjević³: "Screening na urođene srčane anomalije u Kantonalnoj bolnici Bihać: desetogodišnje iskustvo"
15. Tomica Božić, Maja Batinica: "Klinički značaj srčanih biomarkera u djece sa prirođenim srčanim greškama"
16. Ružica Borović: "Analiza kliničkog toka i ishoda liječenja bolesnika sa Akutni i recidivanti pericarditis u dječijem uzrastu"
17. Mirza Halimić: "Tamna Strana Mjeseca: Desni Ventrikul"

27.4.2023. objava na web stranici UKBIH:

Obilježavanje Svjetskog dana srca; Datum: 29.9.2023.

Mjesto održavanja: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine (ANUBiH), Sarajevo, Bistrik 7

Svjetska organizacija za srce ustanovila je **Svjetski dan srca 2000. godine**, kao godišnje globalno obilježavanje s ciljem educiranja ljudi o kardiovaskularnim bolestima i glavnim metodama njihove prevencije, promjenama u načinu života kako bi se izbjegle kardiovaskularne bolesti poput srčanog udara, moždanog udara, zatajenja srca i drugih. Nužan je sistemski pristup kontroli kardiovaskularnih bolesti, s ciljem integracije u savremene evropske i svjetske medicinske tokove, što bi rezultiralo smanjenjem morbiditeta i mortaliteta od kardiovaskularnih bolesti. Neophodno je nastaviti pratiti

faktore rizika za razvoj kardiovaskularnih bolesti, počevši od fetalnog razdoblja do odrasle dobi, uz kontinuirano širenje preventivnih medicinskih misli unutar medicinske evropske porodice.

Urođene - kongenitalne srčane anomalije /USA/ se definiraju kao strukturne abnormalnosti srca i (ili) velikih krvnih sudova koje su prisutne na rođenju, pogadjaju oko 0.8% do 1.2% živorođene djece. To su najčešće dijagnosticirane kongenitalne anomalije u novorođenčadi i glavni su uzrok smrtnosti dojenčadi. Incidenca i mortalitet od USA-a razlikuju se širom svijeta. Detaljno razumijevanje globalne, regionalne i nacionalne distribucije USA-a ključno je za prevenciju USA. Iako su provedena brojna etiološka istraživanja, samo oko 15% slučajeva USA-a može se pripisati poznatom uzroku.

Klinička ekspresija kongenitalnih srčanih anomalija zavisi o strukturnim srčanim anomalijama i hemodinamskim indikatorim. Pacijenti sa USA su relativno su mlada, ali brzorastuća populacija pacijenata, koja ima koristi od profesionalne stručnosti medicinskih timova i kontinuiranog cjeloživotnog monitoringa.

Više od 90% djece rođene sa srčanim anomalijama doživi odraslu dob. Oni i dalje zahtijevaju specijaliziranu medicinsku brigu i tretman u okviru Klinika za **tinejdžere i mlade adulte sa USA** tkz. klinike: GUCH-grown up congenital heart diseases. U većini zemalja njihova se skrb i tretman mora prenijeti iz pedijatrijske skrbi u specijalizirane klinike za odrasle. Ovaj prenos obično se događa u vrijeme kada adolescenti postaju mlade odrasle osobe. Podrška adolescentima i odraslim osobama s urođenim srčanim bolestima tokom tranzicije, prepoznata je kao važna zadaća njihovih timova za njihov tretman i monitoring. Za optimalan proces tranzicije, pacijenti, njihove porodice i svi davaoci zdravstvenih usluga moraju biti uključeni. U posljednjih nekoliko godina, pojavili su se različiti modeli tranzicijskih programa, ovisno o lokalnim politikama i resursima.

U sklopu aktivnosti Odbora za kardiovaskularnu patologiju u 2023 godini, planirana su i dva pozivna **predavanja iz dječije i adultne kardiologije**, povodom obilježavanja Svjetskog dana srca, koje Odbor od 2010. godine tradicionalno obilježava, a rezultate Simpozija /javnih predavanja publikuje /link: Publikacije u izdanju ANUBiH

Akademkinja Senka Mesihović-Dinarević

U ime Odbora za Kardiovaskularnu patologiju Odjeljenja medicinskih nauka ANUBiH

Predavači

1. Medicinski fakultet, Univerzitet Ljubljana, Slovenija, Šef odjela za adultnu Kardiologiju UKC Ljubljana, Slovenia
2. Dr. Miroslav Elek, Šef odjela za dječiju kardiologiju, UKC Ljubljana, Slovenia

Gost: Prof.dr. Ettore Pedretti, Paediatric cardiologist, Bologna Italy

ABSTRAKTI

1. Transition from adolescence to adulthood in congenital heart disease

The transition from adolescence to adulthood in patients with congenital heart disease is an emerging topic in management of patients with congenital heart disease (CHD). CHD patient should be followed throughout life. From birth on, they are in the care of paediatric cardiologists. In adult life, they are as a rule in the care of a team of adult CHD specialists. The very important issue in the care of patients with CHD is the time of transition from adolescence to adulthood. The care is handed over from paediatric cardiologist to an adult cardiologist in adolescence and young adulthood. Transfer to adult care happens at the end of transition. There are no guidelines for transition from adolescence to adulthood in patients with CHD but there are some recommended transitional model programs. The Slovenian transitional model will be presented.

2. Hypoplastic left heart syndrome

Hypoplastic left heart syndrome is a rare heart defect present at birth (congenital). In this condition, the left side of the heart is extremely underdeveloped. If a child is born with hypoplastic left heart syndrome, the left side of the heart can't pump blood well. Instead, the right side of the heart must pump blood to the lungs and to the rest of the body. Treatment of hypoplastic left heart syndrome requires medication to prevent closure of the connection (ductus arteriosus) between the right and left sides of the heart. Plus, either surgery or a heart transplant is necessary. Advances in care have improved the outcome for babies born with this condition.

Dopis od: 21.10.2023.

Poštovana Predsjednice,
Poštovani Predsjedniče UO UKBiH,

Ispred Radne grupe za pedijatrijsku kardiologiju UKBiH, dostavljam Vam odgovor na Vaš upit o **aktivnostima sa Evropskim udruženjima pedijatrijske kardiologije tokom 2022/2023.**

Kontakti sa Evropskim udruženjem pedijatrijske kardiologije /AEPC/ tokom 2023 su ostvareni po pitanju informacija za BiH u ovom segmentu i to:

1. How many ACHD centers in your country (do they all do CHD surgery?) for 2. the population of the country (roughly) Dostavljeni u Grčku: Aphrodite Tzifa Athens, Greece 1.2.2023.

Četiri Rada koja se objavljene sa Kolegama iz Evrope su:

1. https://www.anubih.ba/images/odjeljenja_odbori/paediatric_and_adult_congenital_cardiology_education_and_training_in_europe.pdf

2. <https://ukbih.com/ukbih/bs/radna-grupa-za-pedijatrijsku-kardiologiju/>

3. Colin J. McMahon, Margarita Brida, Petra Jenkins, Annemien van den Bosch, Joerg Stein, Inga Voges, Magalie Ladoucer, Senka Mesihovic-Dinarevic, Gabriela Doros, Kevin Walsh, Ruth Heying, Ornella Milanese, Massimo Chessa, Werner Budts: "Adult Congenital Heart Disease (ACHD) Training: A Pan European Survey and Joint European Society Cardiology and Association for European Paediatric and Congenital Cardiology Collaboration; 56th Annual Meeting of the Association for European Paediatric and Congenital Cardiology - AEPC 2023, Dublin, Ireland, april 26-29, Book of Abstracts

4. Colin J. McMahon^{1,2,3}, Inga Voges⁴, Petra Jenkins⁵, Margarita Brida⁶, Annemien van den Bosch⁷, Mikael Dellborg⁸, Ruth Heying⁹, Joerg I. Stein¹⁰, Borislav Georgiev¹¹, Daniel Tobler¹², Senka Mesihovic-Dinarevic¹³, Katja Prokselj¹⁴: "Adult Congenital Heart Disease Education And Training In Europe: Current Status, Disparities and Potential Solutions", A Joint AEPC and ESC Endorsed Initiative" Heart, in press 2023.

kao i slijedeći radovi:

1. Dinarevic S1, Lisičić-Konaković M2, Jasminka Prguda-Mujic3, Anes Jogunčić4: " COVID 19 Seroprevalnce in Children during Pandemic Waves in Sarajevo, a Single Center Experience"; Acta Medica Academica 2023; p:56-63. DOI: 10.5644/ama2006-124.xx

2. Aida Ramić-Čatak, Senka Mesihović-Dinarević, Besim Prnjavorac, Nabil Naser, Izet Mašić: " Public health dimensions of CVD prevention and control – global perspectives and current situation in the Federation of BiH" Systemic review; Mater Sociomed. 2023; 35(2): 152-156. DOI:105455/msm.2023.354.152-156

3. Mirela Lisičić-Konaković 1, Senka Mesihović-Dinarević 2, Elmedin Bajrić 3, Sanja Jurišić 4, Ines Musa-Trolić 4, Mladen Ćubela 4, Zdenko Šarac 4, Amila Zukanović : “Frequency of consumption sweet and salty snacks among children in relation to mother's education level” Med Glas (Zenica) 2023; 20(2):282-287; doi: 10.17392/1618-23.

4. Mirela Lisičić-Konaković¹, Senka Mesihović-Dinarević², Elmedin Bajrić³, Sanja Jurišić⁴, Ines Musa-Trolić⁴, Mladen Ćubela⁴, Zdenko Šarac⁴, Amila Zukanović³ ”Effects of Poor Eating Habits on Children's Body Weight”; Belgrade; 2023: 1st HOT TOPICS EUROPAEDIATRICALS Meeting of EPA / UNEPSA and Pediatric Association of Serbia; 5-8.10.2013, Book of Abstracts, p 22-23.

U sklopu obilježavanja Svjetskog dana srca, 29.9.2023. u ANUBiH, prezentiran je i rad Prof. dr. Mirta Koželj, Šef odjeljenja kardiologije, UKC Ljubljana, Slovenija:

„Transition from adolescence to adulthood in congenital heart disease/ Prelaz iz adolescencije u odraslu dob kod urođenih srčanih anomalija/ “ gdje planiramo intenzivirati saradnju u godinama koje dolaze.

Srdačan pozdrav,

Prof.dr. Senka Mesihović- Dinarević

Kontakti Radna grupa za pedijatrijsku kardiologiju:

Predsjednik Radne grupe: Prof.dr. sci.med. Senka Mesihović Dinarević kontakt telefon 061199 606; e mail: dsenka@bih.net.ba; dinarevicsenka@gmail.com

- Prof.dr. sci.med. Hidajeta Begić; KCU Tuzla; bbs.enes@bih.net.ba
- Prim.Mr.dr.sci. Zijo Begić; KCUS; begiczijo@gmail.com
- Prim.dr.med.sci. Fatima Begić; KB Bihać; fatima begic@hotmail.com
- Prim.dr. med. Jasminka Ibrahimovic; KCU Tuzla; jasminka.ibrahimovic62@hotmail.com
- Prim dr.med.Tomica Bozic; SKB Mostar; tomicabozić123@gmail.com
- Mr.dr. sci. Vladimir Jegdic; SKB Mostar jegdic.vlado@gmail.com
- Prim.dr.med. Ružica Borovic; JZU “Sveti Vračevi” Bijeljina; borovicruzica@gmail.com
- Mr.dr.sci. Mediha Kardašević KB Bihać; medihakardasevic@hotmail.com
- Mr.dr.sci. Mirza Halimic; KCUS; halimicm@gmail.com
- Mr.dr.sci. Almira Kadić; KCUS; almira.kadic@yahoo.com
- Prim.dr.med.sci. Majda Smajlagić; KB Zenica; msmajlagic@hotmail.com
- Mr.dr.sci. Miroslav Elek; KCU Ljubljana; elekmiroslav@yahoo.com
- Prim.dr.med.sci. Ediba Hadžimujic; SB Brežice, Slovenija; ediba.hadzimujic70@gmail.com
- Prim.dr.med.sci. Stevan Bajić; ZD Ljubljana; stevan.bajic@zd-lj.si